

Téma : **VÝKONNOSTNÉ SKÚŠKY PRE MNOHOSTRANNE ÚŽITKOVÝ TYP KONÍ / NA DVE HODINY /**

Zväz chovateľov koní na Slovensku / ZCHKS / ako uznaná chovateľská organizácia je poverená :

- vedením PK / Plemenných koní /

- výkonom kontroly úžitkovosti

- **organizáciou VÝKONNOSTNÝCH SKÚŠOK** okrem skupiny teplokrvných, chladnokrvných plemien aj pre plemená ostatných plemien, ktoré predstavujú skupinu génových rezerv: **Nónius a Furioso** mnohostranne úžitkový typ. Výkonnostné skúšky sa riadia **STN 466310 „Plemenné kone“**

Priebeh výkonnostných skúšok Furioso – mnohostranne úžitkový typ

PREDBEŽNÁ SKÚŠKA

Dĺžka výcviku na skúšky výkonnosti mnohostrannej úžitkovosti je 100 dní.

Počas tohto obdobia vedúci výcviku pripravuje mladé kone a pozoruje reakcie na výcvikové nároky, zdravotný stav, pracovnú ochotu a správanie sa koní. Výsledky pozorovaní zapisuje do tréningového denníka.

Celková známka za výcvik sa stanoví na základe posúdenia týchto vlastností:

a. **Temperament**- posudzuje sa podľa typu plemena v rámci chovného cieľa

b. **Charakter**- hodnotí sa podľa správania koňa v stajni, pri práci pod sedlom, v záprahu a pri kovaní.

c. **Konštitúcia**- posudzuje sa podľa fyziologickej odolnosti koňa v priebehu výcviku s prihliadnutím na charakter prípadného ochorenia.

d. **Krmitel'nosť**- je vyhodnotením výživového a kondičného stavu vo vzťahu k úrovni výživy a k intenzite výcviku.

e. **Pracovná ochota**- je hodnotená podľa správania sa koňa pod jazdcom a v ťahu v priebehu výcviku.

f. **Jazditeľnosť**- posudzuje sa podľa ľahkosti alebo obtiažnosti jazdenia koňa v priebehu výcviku.

g. **Všeobecná výkonnosť**- je hodnotená podľa celkového dojmu a výsledkov dosiahnutých v priebehu výcviku.

Fyziologický test

Kone absolvujú **pod jazdcom špecifickú skúšku s postupne zvyšovanou výkonnosťou za rovnakých podmienok. Koň musí absolvovať trať v kluse a v cvale v rôznom tempe. Pri skúške sa priebežne sníma tepová frekvencia. Srdcová frekvencia vo vzťahu k rýchlosti umožní posúdiť výkonnosť**

kapacitu koňa. Ak koňa nemožno z technických dôvodov hodnotiť podľa určeného fyziologického testu, komisia dá známku (od 1 po 10 bodov) na základe fyziologického stavu koní po jednotlivých výkonnostných disciplínach s prihliadnutím na zotavenie po ťažkých pracovných záťažach

HLAVNÁ SKÚŠKA

TYP A POHLAVNÝ VÝRAZ (A):

Typ sa posudzuje vzhľadom na plemennú príslušnosť na základe charakteristík jednotlivých plemien stanovených chovným cieľom. Prihliada sa na typovú diferenciaciu podmienenú pohlavným dimorfizmom.

EXTERÉR (B):

V rámci exteriéru sa hodnotia telesné línie, fundament a celkový súlad. V rámci telesných línií sa hodnotí krk, hrudník, plece, chrbát, bedrá a zadok. V rámci fundamentu sa hodnotia hrudníkové a panvové končatiny spolu s kopytami. V rámci celkového súladu sa hodnotí harmónia telesných partíí vrátane hlavy, celkovej stavby a rámca spoločne s ušľachtilosťou a konštantnosťou pri rešpektovaní úžitkového typu a plemennej príslušnosti.

JAZDITEĽNOSŤ (C₂):

Skúška jazditeľnosti posudzuje a hodnotí jednoduchosť jazdenia koňa pod sedlom a jeho pohybových schopností na tento druh práce. Vykonáva sa tzv. Testom cudzími jazdcami. Hodnotí sa: uvoľnenosť, prístupnosť, ohybnosť a rovnováha koňa, sústredenosť, reakcia na pomôcky, ochota koňa a prejavené pohybové schopnosti koňa.

PRIJAZDENOSŤ (C₃):

Kôň absolvuje v jazdiarni úlohu, ktorá zodpovedá výkonnostnému typu plemena približne na úrovni drezúry. Kone sú na uzdičkách bez pomocných vôdzok, jazdci bez ostrôh s bičíkom. Skúšku absolvujú kone v malom oddelení. Pri skúške sa posudzuje:

a. prijazdenosť (priestupnosť, príľnutie, uvoľnenie, hybnosť, poslušnosť koňa na pomôcky)

b. celkový dojem

MECHANIKA POHYBU (C₄):

Kvalitatívne vlastnosti mechaniky pohybu sa posudzujú v rámci disciplíny C₂. hodnotí sa výraz, priestornosť a spôsob pohybu. Skúška sa posudzuje v kroku, kluse a cvale. Bodový súčet sa delí tromi.

SKÁKANIE VO VOĽNOSTI (C_{5a}):

Touto skúškou sa hodnotia skokové schopnosti koní pri skákaní vo voľnosti, t.j. pri maximálnom obmedzení vonkajších vplyvov. Hodnotí sa ochota, pokojné správanie koňa, spôsob vykonania skoku – skokový štýl, pozornosť, technika práce nôh, obratnosť, pružnosť, kmih, výbušnosť a snaha o nápravu predchádzajúcej chyby. **Určená výška skúšobného skoku pre trojročné teplokrvné žrebce a anglické plnokrvné žrebce je 130 cm. Pre štvorročné teplokrvné, štvorročné a päťročné plnokrvné žrebce 150 cm.**

SKOKOVÁ SKÚŠKA (C_{5b}):

Kôň absolvuje na parkúre **6 až 8 umelých prekážok**, ktoré dosahujú výšku od **80 do 100 cm**. Výška prekážok sa určí podľa výkonnostných schopností jednotlivých plemien.

Hodnotením od 1 do 10 bodov sa posudzuje ochota skákať, spôsob skákania (vrátane chýb na prekážkach), prijazdenosť koní. **Čas sa nehodnotí.** Bodový súčet sa delí tromi. Významový koeficient na konečné zhodnotenie sa rovná 1. pri trojnásobnom odmietnutí poslušnosti je kôň vylúčený zo skúšok výkonnosti.

TERÉNNÁ JAZDA (C_{6a}):

Terénna jazda sa absolvuje za **38 minút na dostihových dráhach** alebo pastvinách **11 km** dlhých pod dohľadom skúšobnej komisie. Trať absolvuje kôň v štyroch označených úsekoch bez prerušenia podľa tejto schémy:

a. 1. klus 2 500 m, rýchlosťou 230 m/min, čas 11 min.

b. 1. cval 2 000 m, rýchlosťou 400 m/min, čas 5 min.

c. 2. klus 3 500 m, rýchlosťou 230 m/min, čas 15 min.

d. 2. cval 3 000 m, rýchlosťou 400 m/min, čas 7 min.

V druhom úseku sú 3 terénne prekážky a vo štvrtom úseku 5 terénnych prekážok vysokých až 80 cm, jedna z nich je otvorená priekopa široká 2 m.

DIŠTANČNÁ JAZDA V ĽAHKOM ZAPRIAHNUTÍ A OVLÁDATEĽNOSŤ

ZÁPRAHU (C₇):

Posudzujú sa tieto zložky:

a. **Dištančná jazda (C_{7a}) sa absolvuje v páre v kluse v ľahkom záprahu po tvrdej ceste na rovine na vzdialenosť 15 km v konštantnom čase 60 minút (lepší čas sa nehodí).** Dĺžku tratí musí kontrolovať jeden člen komisie. Pri dištančnej jazde sa **hodnotí mechanika pohybu, poslušnosť koňa, nutnosť použiť bič, prejavy v priebehu skúšky. Po absolvovaní dištančnej jazdy sa posudzuje fyziologický stav koní.** Výsledné posúdenie fyziologického stavu je zahrnuté do známky za dištančnú jazdu. Ak nález fyziologického hodnotenia ukazuje na vybočenie z fyziologického normálu, treba korigovať známku za konštitúciu.

b. **V nadväznosti na dištančnú jazdu absolvujú kone do 30 minút po jej absolvovaní skúšku ovládateľnosti záprahu (C_{7b}) na určenej ploche (najmenej 50 m x 80 m). Kone absolvujú v ľahkom záprahu jednoduchý vozatajský parkúr. Náročnosť úlohy zodpovedá výkonnostnému typu plemena.**

Skúška obsahuje tieto požiadavky: jazda v kroku a v kluse, jazda v oblúkoch, malé kruhy, prechod bránok, zastavenie, krátky obrat, atď. posudzuje sa ovládateľnosť koní (priestupnosť, príľnutie, poslušnosť), temperament, celkový dojem. Sledované vlastnosti sa hodnotia súhrnne od 1 do 10 bodov.

SKÚŠKA SPOLĀHLIVOSTI ŤAHU V PÁRE (C₈):

Spolāhlivosť ťahu v páre sa skúša vo voze s ojom, na pneumatikách s pohyblivými váhami.

Konštantná hmotnosť nákladu sa určí tak, aby brutto záťaž bola 2,5- krát väčšia ako hmotnosť záprahu pri použití chomúťových postrojov a 2- krát väčšia pri použití poprsných postrojov. Skúška spoľahlivosti v ťahu sa absoljuje na tvrdej dráhe dlhej 200 m, na ktorej sa musí záprah 3- krát zastaviť a opäť uviesť ťahané bremeno (voz) do pohybu podľa pokynov komisie.

V disciplíne sa hodnotí poslušnosť koňa, pokojné a plynulé zaberanie a štýl ťahu. Každé zabratie sa boduje individuálne, známka charakterizuje všetky posudzované ukazovatele. Výsledná známka sa určí bodovým súčtom troch známok opakovaných zabratí deleným 3